

Sustatu.com

Udazkenean bete ditu bost urte; Ekonomia, Kultura eta Teknologiaren inguruan aritzeko sortu zen albistegiak. Hasieratik, erantzunak emateko aukera eskaintzen zuen, eta hasieratik bizia eta dinamikoa izan da Sustatu. Goiena Komunikazio Kooperatibak bultzatuta sortu zenetik, igaro den denbora honetan guztian euskara eta Interneten inguruko gune garrantzitsuenetakoa bihurtu da sarean. Izan ere, albisteak modu zuzenean sortu eta jarraitu, eztabaida hariak luzatu eta mundura begira jarri gaituen albistegi elektronikoko parte-hartzailea izan da Sustatu. Interneteko berrikuntzen berri emateaz gain, Euskal Herrian gertatzen den oro —edo asko bai behintzat— Interneten erakusteko leihoa. Bere hasierako helburuetatik Ekonomiarena albo batera utzi badu ere —nabarmen—, Interneteko ohiko albistegi tan-kerakoa da —barrapunto, slashdot...—, baina gurean txertatu den gertukotasuna ere badauka. Diseinua eraberrituz joan da, eta erreferentzia izaten jarraitzen du. Hemen eman diren loratze askoren —webguneak, blogak, proiektu zenbait...— lekuko eta bultzatzaile zuzena izan da. Eztabaida askoren sorburu. Eta ekimen telematiko batzuen akuilu lana egiten jakin izan du —*Egunkaria* kasuaren nazioarteko oihartzuna—.

Bost urte bete dituen honetan, zoriontzeko moduan gaudе. Sustatuk egunero bulegoetatik bisita asko jaso eta eztabaida maila jaitsi dela ematen duen arren, Interneteko gure aktualitatea jarraitzeko aukera eskaintzen du. Oraindik medio ofizialek ezikusia egiten badute ere, eragin itzela dauka beraian ere.

Mundurat.net

Bost urte bete ditu zerbitzari alternatibo honek ere. Proiektuak apalagoa ematen duen arren —ez du inongo diru laguntzarik jasotzen—, egin duen lana benetan garrantzitsua izan da. Elkarte, ekimen eta erakunde askoren zerbitzaria izan da. Eta izaten darrai. Aterpe birtualaren funtzioa egiten du, Bartzelonatik zein Euskal Herritik. Hainbat proiektuk, musika taldek, ekimen telematikok mundurat.net zerbitzarian topatu du aterpea. Doan gehienetan, oso modu egokian ia beti. Eta harro egoteko moduko tresneria librearekin dihardu gainera Mundurat.net ekimen honek. Orain, zerbitzari berriago eta indartsuago batera egingo du jauzi, eta horrek proiektu handiagoak aterpetzeko aukera eskainiko dio gainera. Beraien gunea bisitatzea nahikoa duzue, proiektuaren tamaina eta borondateaz jabetzeko. Zer hobeto hori baino.

Firefox 2.0

Zenbat aldiz, nonbaitera joan eta autoaren matrikulari so geratu izan gara, aurrean dugun hori euskalduna den edo ez asmatzeke. BI edo VI, SS eta NA aski ziren Hego Euskal Herrikoak identifikatzeko; Lapurditik Zuberoara bitartekoak berriz bukaerako -64 zenbakiarekin identifikatzen ditugu. Aznarren sasoian matrikula guztiak ES bilakatu zituzten, eta dagoeneko gabiltzan tokian gabiltzala ere, ez dugu atzematen gure aurrekoa nongoa den. Ezin argiak izetu eta keinu egin. Orain, ardiak identifikatu ohi ditu askotan euskaldunak, zezenak espainiarrak eta astoak katalanak. Badira, bagara. Eta matrikularen ordezkoa egin dute animalia horiek, eta zelan gainera.

Antzera gabiltza ere Interneteko gure nabigatzaileekin. Ez dugu matrikularik, baina hizkuntza konfigurazioak identifikatzen ditu gure bidaia birtualetan. Webguneetara sartzean, ongi etorri, welcome, bienvenido edo dena delakoa agertu-

ko zaigu, daukagun konfigurazioaren arabera. Eu jarrita, euskaraz gabiltzala ohartuko da pareko zerbitzaria. Es aldatu ez badugu, espainolez egingo digu agur, espainierazko eskaintza eginez, edo berdin frantsesez fr gisa baldin badaukagu konfiguratuta gure nabigatzailea. Ariketa sinplea da. Ez da nortasunaren aldeko ekimenik behar gure nabigatzailearen konfigurazioa aldatzeko, ez dugu kanpaina nazionalen —ustez— beharrik nork berea aldatzeko. Euskaldun bezala agertzeko, ez hemen bakarrik, baizik eta baita munduan ere. Hizkuntza konfigurazioak minutuko lana eskatzen digu. Imajinatzen al duzue, euskaldun gisa mundutik ibiltzeko, minutu batean pasaportea edo nazioarteko nazio agiri bat eskuratzea? Denbora hori baino ez dugu behar horren eskuratzeko. Zeren zain gaude bada?

Errazago nahi duzu oraindik? Ba eskuratu ezazu Firefox nabigatzailearen 2.0 bertsioa. Euskarazkoa konpletoa da, nabigatzaile libre honek mundu mailan sekulako arrakasta lortu du, eta gurean ere punta-puntako teknologiarekin aurrera egiten du. Euskaraz, dagoen nabigatzaile onena daukagu. Software librea da Firefox, baina Windowsean zein Macintoshetan edo GNU/Linux darabilten sistema operatiboetan berdin-berdin funtzionatzen du. Aipatu dugu, munduan den nabigatzaile onena duzu, eskura, doan eta euskaraz. Aski duzu librezale.org/mozilla webgunean sartu eta jaistea. Klik eta klik egin, eta bat-batean martxan jarriko da zure ordenadorean. Euskaraz eskainiko dizkizu menu guztiak, euskaraz eskatuko dizu hau eta bestea, euskaraz nabigatuko zara webgunez webgunez, den modurik errazenean. Klik batera.

Software librearen irakaspen handi bat

Mundu mailan ari da euskarazko Internet komunitatea. Mundu mailako teknologia darabilgu, nazioarte mailan diren teknikari onenek auzolanean hobetua eta garatua. Erabiltzailearen neurrira egindako hobekuntzak jasotzen ditu

Firefox nabigatzaileak, bertsiotik bertsiora. Ez al da ederra, den teknologiarik onena eskura izate hori? Sinesgaitza litzateke, pantaila aurrean ikusiko ez bagenu. Eta gure hizkuntza, munduko hizkuntzen artean bada. Eta horretarako ez daukagu kontseiluen beharrik, ez da behar hizkuntza politikarik, sailburu barik lortu da hori guztia, ez da manifestaziorik egin behar izan, emendakin eta proposamenak oro gainditu dira. Borondatea, auzolana, komunitatea eta sarea behar izan ditugu. Irakaspen handiak ematen dizkigu software libreak, eta euskara eta berarekin euskaldunok hor ari gara. Bagara, bagabiltzalako. Eta subentzio politika, liskar politiko eta ofizialtasun ukatze guztien gainetik, euskara bizi da Interneten. Firefox 2.0 adibide bat da, baina ez bakarra. Murgildu gaitezen mundu horretan, auzolanaren bideetik, irakaspen gehiago etorriko direlako.

.eus eta nazio plana

Urriko azken asteburuan Burlatan Nazio Eztabaida burutu zen. Naziogintza eta herri estrategia izan ziren hizpide. Izan ziren eztabaidagai. Eta Euskal Herrirako dominio propioaren beharra azpimarratu zen. Eta eragile guztien aurrean adostu zen, dominio propioaren alorrean, elkarlana bultzatu beharra. Eta, izan ere, .eus dominioaren bidea eztabaidatu eta adostu zen hilabete lehenago «Euskal Herria 2.0» jardunaldietan ere. Eta orain auzolana etorri da, etorriko da. ICANN erakundearen aurrean eskaera, negoziazioa eta bilana. Bide horretan, elkartea sortu, eragileak mugitu, mintzakidetzarako pautak ezarri eta euskara eta kulturaren inguruko komunitatea antolatzea izango dira eginbeharreko nagusiak. Euskararen inguruan dauden, leudekeen, egon eta sortu beharreko guneak eta komunitatea antolatu beharra dago. Antolatu barik dagoelako egon. Eta XXI. mendeak aspaldi esan zigun kaixo, baina agur ere esango digu mugitzen ez bagara. Informazioaren aroan dominioak dira identitatearen ikur. Nabigatzaileen hizkuntza konfigurazioaz jar-

dun gara arestian, eta ez da nahikoa guneak eurak ere euskaraz sortzea —hori ere egin behar den arren—, euskarazko komunitatea osatu beharrean gara oraindik.

Gertuko adibidea dugu Kataluniakoa. Puntcat elkarteak fundazio bilakatu zen ICANNekiko harreman eta negoziatzioek aurrera egin ostean. Urte honen hasieratik .cat dominioa eskuragai dago. Elkarrekin, norbanakoek, enpresek, erakundeek, herriko etxe eta instituzioek... nork berea eskuratu dute. Baina fundazioak, dominioa emateko hizkuntza azterketa egin die aurretik, katalanezko edukiak edo kulturaren ingurukoak izan behar dituzte halaberrez. Eta hori bete ostean, aski dute. Eta dagoeneko ia 20.000 dominio erosi dira .cat bukaerakoak. Asko dira, eta katalanezko komunitatea hazi egin da, aspaldi hasi zirelako, besteak beste. Gehiago lagundu dio dominioa eskuratzeak. Eta nahikoa da Bartzelonako aireportuan lur hartzea puntuCAT territorioan gaudela nabarmentzeko. Iragarkiek, dendek, afixek... ez dute besterik aipatzen errotulu, neoizko argi edota poliziaren autoetan.

Adibide ona dugu hemendik gertu. Badugu nondik jarraitu. Nazio planean txertatuta, orain gure artean ere abiatu behar da. Adi beraz, euskara eta kulturaren inguruko ekimen oro; Informazioaren aroan gure hizkuntza eta gure kultura indartzeko xedearekin, bide berriak uztartzeko prestutasuna adierazi behar da. Ekimen zabal, apal, garden eta indartsua behar dugulako. Internetekoa, norbanako zein kolektiboek bultzatutakoa, Euskal Herri osokoa ez ezik, munduko euskaldunak ere bere baitan bilduko dituen, euskara hizkuntza global gisa munduaren aurrean erakutsiko duena, gure kultura —egungoa, zein historian zehar batu eta bildutakoa— munduan erakusteko eta zabaltzeko helburuarekin. Bide polita daukagu egiteko, bide interesgarria. Eta maila erakutsiko dugu. Ziur baietz.

Laburbilduz, Informazioaren aroan euskara, kultura eta Euskal Herria mundurat jalgi nahi baditugu, auzolana beharrezkoa izango da, teknologia libreetan trebatu eta erkarla-

na sustatu eta bultzatu beharko dugu. Horra hor gure hiz-
kuntzaren lehen eta azken berbak: jalgi mundurat, eta .eus
sustatu.¶